

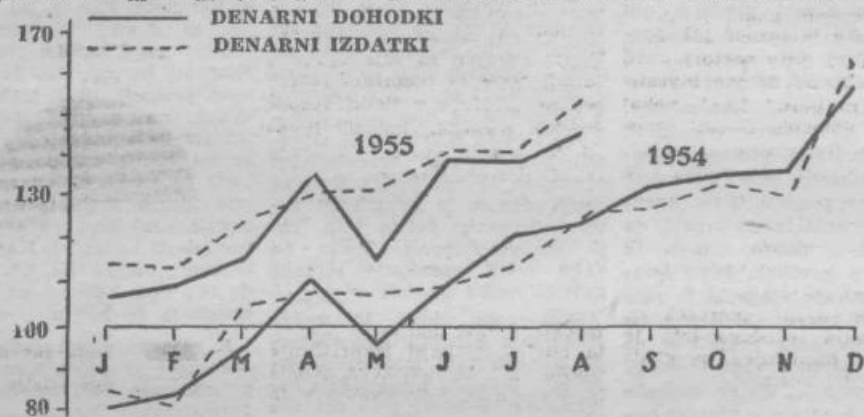
ŽIVLJENJSKI STANDARD

CENE NA DROBNO

INDEKS DENARNIH DOHODKOV IN IZDATKOV PREBIVALSTVA

ARTIKEL	sept. 1954	sept. 1955	INDEKS
Pšenica	38.4	40.3	105
Riž	221	202	91
Pšenična polbela moka	34.6	67	194
Goveje meso sveže	213	241	113
Svinjsko meso sveže	241	292	121
Suha svinjska slanina	281	365	130
Mast	224	348	155
Olje	230	335	146
Jajca	15.8	16.2	102
Mleko	32	38.6	121
Maslo	445	582	131
Krompir	16.9	20.4	121
Fižol	69	64	93
Zelje sladko	34	14	41
Jabolka	34	29	85
Sladkor	141	145	101
Vino	110	121	110
Volnene tkanine za obleko iz česanega prediva	4242	4459	105
Posteljno platno	615	607	99
Cic	311	338	109
Tkanine iz umetne svile za obleke	808	901	111
Moške bombažne srajce	1155	1272	110
Odeja iz klota	4142	4257	103
Čevlji delavski	2874	2977	104
Emajlirani lonec	303	289	95
Plug	7888	7949	101
Cement	17.7	17.5	99
Bukov les III. razred	2535	2721	107
Lignit	1980	2047	103
Šivanje moške obleke	3008	3628	121
Podplati za moške čevlje	618	627	102
Trajna ondulacija	360	407	113

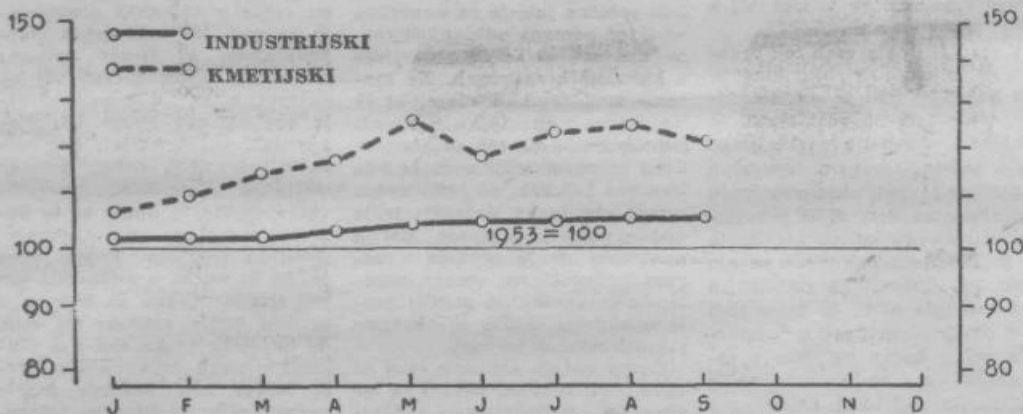
Denarni dohodki prebivalstva v prvih osmih mesecih letošnjega leta so za 78.848 milijonov dinarjev ali za 22,6% višji kakor so bili v istem razdobju lani. Dohodki delavcev in uslužbencev so narasli za 31.367 milijonov dinarjev ali za 21,2%, kar je v glavnem posledica povečanega števila zaposlenih. Dohodki kmečkih proizvajalcev na podlagi prodaje svojih pridelkov gospodarskim podjetjem so narasli za 15,9% (tu niso všteti dohodki, do katerih so prišli kmetovalci s prodajo svojih proizvodov izven socialističnega sektorja). Dohodki obrtnikov pa so za 33,6% večji kakor v prvih so vzporedno osmoletnih letih. Povprečni letni dohodki l. 1953 = 100)

Denarni izdatki prebivalstva so se tudi občutno povečali: za 87.284 milijonov dinarjev ali za 25,5%. To v glavnem zaradi porasta blagovnega prometa za 62.096 milijonov dinarjev ali za 26,2% ter gostinskih uslug za 7.144 milijonov dinarjev ali 26,6%, med tem ko so se ostali izdatki povečali za 15.061 milijonov dinarjev ali 34%.

Ali bi bile cene lahko nižje?

GIBANJE CEN INDUSTRIJSKIH IN KMETIJSKIH PROIZVODOV V L. 1955

Splošni nivo cen na drobno v mesecu septembru je bil v rahlem upadanju v odnosu na mesec avgust (za okoli 1% v povprečju), in sicer zaradi tega, ker so nižje cene nekaterih kmetijskih pridelkov. Od žitaric so bile v upadanju cene pšenice, a od povrtninskih pridelkov cene krompirja in čebule. V nadaljnjem porastu so bile cene mesa, mleka in mlečnih izdelkov, kakor tudi cene nekatere sezonske povrtnine.

Cene industrijskih pridelkov so ostale v glavnem iste kakor v prejšnjem mesecu.

V odnosu na lansko leto so cene industrijskih in poljedelskih proizvodov na višjem nivoju. V septembru letos so bile cene na drobno višje, kakor v septembru lani za 13%, in to industrijskih izdelkov za 6%, in prehranbenih proizvodov za okoli 25%.

ŽIVLJENJSKI STROŠKI

Splošni nivo življenjskih stroškov je ostal na isti višini, kakor v mesecu avgustu. Med tem pa so se cene posameznih artiklov, ki prihajajo v poštev pri izračunavanju življenjskih stroškov, gibale različno (nekateri na višje, a nekateri na nižje). Tako so n. pr. narasle cene naslednjih prehranbenih artiklov: masti, surovega masla, sira, jajc, govejega in svinjskega mesa, mesnih izdelkov in paradižnika. Padec cen je zabeležen pri naslednjih proizvodih in pridelkih: pri olju, perutninskem in ovčjem mesu, krompirju, čebuli, zelju, jabolkih, slivah in grozdju.

Pri ostalih skupinah življenjskih stroškov (tobak, tekstil, kurjava, stanovanje itd.) ni bilo pomembnejših sprememb v odnosu na mesec avgust.

V odnosu na preteklo leto so življenjski stroški na višjem nivoju, kar ustreza višjemu nivoju cen na drobno.

Kadar razpravljamo o neustaljenosti na tržišču kmetijskih pridelkov, navadno vidimo le subjektivne slabosti in vso krivico mečemo na trgovinsko mrežo, ali pa za vse najdemo objektivne razloge. V resnici pa gre za oboje. Nedvomno je zaočalost kmetijske proizvodnje, ki ne gre vstric z našimi potrebami, glavni vzrok takšnega stanja. Slaba tehnična opremljenost tržišča s kmetijskimi pridelki (pomanjkanje komunikacij in transportnih sredstev, prostorov in naprav za skladiščenje, čuvanje, dodelave in predelave blaga) je prav tako izredno važen činitelj nestabilnosti tržišča. K temu je treba dodati še drugi činitelj, ki deluje objektivno na dvigovanje cen, to je stalni porast denarnih dohodkov prebivalstva.

Vsi ti činitelji se močno odražajo na našem tržišču in ustvarjajo zelo težke pogoje za poslovanje naše trgovinske organizacije, ki oskrbuje mesta s prehranbenimi artikli. Vse to je treba upoštevati in obenem ceniti napore teh organizacij, da bi zagotovile dovoz pridelkov in preskrbo mest z njimi. Po drugi strani pa nam vrsta okolnosti govori, da vsega ni mogoče pojasniti z delovanjem objektivnih činiteljev in da je dovolj subjektivnih slabosti, ki bi jih lahko odpravili in tako precej izboljšali stanje na tržišču.

Letos predvsem ne more biti govora o deficitnosti večine kmetijskih pridelkov. Kljub temu pa so cene teh pridelkov v velikih mestih in industrijskih središčih visoke in potrošnja majhna, med tem ko ti pridelki v pridelovalnih predelih čisto propadajo, ker jih ni moč vnovčiti.

Zaostala in nesodobna tehnična oprema tržišča predstavlja nedvomno objektivno težavo, toda vprašanje je, če smo stari vsi, kar je bilo v naših močeh, da bi izboljšali sedanje stanje. Znano je, da poleg takih imenovanih investicij iz splošnega investicijskega shoda tudi ljudski odbori in ljudske republike zelo mnogo investirajo. To pomeni, da ljudski odbori imajo sredstva in da jih v velikem obsegu trošijo v druge

namene, zapostavljajo pa tiste investicije, ki so namenjene za pospeševanje prometa s kmetijskimi pridelki. Razen tega se tudi razpoložljiva sredstva (kamioni, skladišča itd.) uporabljajo v druge namene.

Velike razlike v cenah mnogih kmetijskih pridelkov v posameznih krajih naše države kažejo tudi, da nismo izkoristili vseh možnosti, da bi te pridelke prodajali v večjih mesih in industrijskih središčih po nižjih cenah. To pomeni, da niso naše trgovinske organizacije dovolj aktivne pri iskanju cenejšega blaga.

In končno, v poslovanju podjetij s kmetijskimi pridelki se ustvarjajo neupravičeno visoke razlike med odkupnimi in prodajnimi cenami na drobno. Anketa v Beogradu je pokazala, da znaša odkupna cena zelja samo 21% prodajne cene na drobno, jabolk 26%, krompirja 47% itd. Analiza strukture cen ne more tudi ob upoštevanju vseh objektivnih težav in razlogov opravičiti tolikšne razlike v cenah. To pomeni, da naša podjetja niso dovolj orientirana k čim večjemu prometu ob čim dostopnejših prodajnih cenah, temveč nasprotno, k čim večji razliki v cenah, da bi si na ta način z manjšim prometom zagotovila zaslužek.

Cene prehranbenih proizvodov so glavnega pomena za življenjsko raven mestnega prebivalstva. Neugodno gibanje teh cen je letos resno oškodovalo življenjsko raven mestnega prebivalstva in povzročilo resno pregrupacijo v potrošnji zlasti v škodo prebivalstva velikih mest in industrijskih središč. Zato se moramo truditi z vsemi močmi, da bi izkoristili vse možnosti — ki niso majhne — da bi prišli do dohodnih prodajnih cen, ki bi ustrezale našim letnim potrebam, za katere lahko trdimo, da niso v celoti neugodni. To bi morala biti najvažnejša naloga ne samo trgovskih podjetij, temveč tudi ljudskih odborov in trgovinskih zbornic.

D. V.